

έργων τοῦ Α. ἀπὸ τὰς ἐκδόσεις Ἐλευθερουδάκη, Ζαχαροπούλου, Παπύρου, Ἑλληνικοῦ Ἐκδοτικοῦ Ὁργανισμοῦ — ὅσον καὶ τὴν ξένην, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος αὐτῆς, τὴν ὁποίαν καὶ παραθέτει εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου. Ἐχει προγενεστέρως (1965) δημοσιεύσει τὴν ἐργασίαν «Ἡ σάτιρα στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ καὶ λατινικὴ λογοτεχνία» καὶ εἶναι ἐπαρκῶς προετοιμασμένος διὰ τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν τοῦ μεγάλου σατιρικοῦ. Θέτει ὑπὸ ἔλεγχον τὰς διατυπωθείσας διὰ τὸν Σαμοσατέα καὶ τὴν ἀξίαν τῆς προσφορᾶς τοῦ ἐπικρίσεις καὶ εὐστοχεῖ εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἀποδεκτῶν πορισμάτων διὰ τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν αὐτῆς. Ἐπιδεικνύει σεμνότητα καὶ μετριοπάθειαν κατὰ τὴν ἀντίκρουσιν ἀντιθέτων ἀπόψεων ποῦ διετυπώθησαν ἀπὸ κορυφαίους ξένους κριτικούς. Ἐκφράζεται μὲ τρόπον ἀπλοῦν, χρησιμοποιοῖ ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ἢ δοκιμῶν μεταφράσεων καὶ εἶναι προσιτὸς εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον διὰ τὸ θέμα. Ἡ μονογραφία τοῦ κ. Β. Π. εἶναι, πράγματι, μίᾳ σπουδαιοτάτῃ συμβολῇ εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐποχῆς, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τοὺς τρεῖς μεγάλους ποῦ ἔλαμψαν εἰς τὸ ἑλληνικὸν στερέωμα κατὰ τὸ λυκόφωσ τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας.

Π. Χ. ΔΟΡΜΠΑΡΑΚΗΣ

* * *

ΠΑΝ. Κ. ΒΛΑΧΟΥ, **Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς** καὶ τὸ φερώνυμον Ἑλληνομουσεῖον, Ἀθήναι 1976, σχ. 8 σελ. 300 (μετὰ φωτογραφικοῦ παραρτήματος).

Τοῦ ποιήματος τούτου αἱ 86 πρῶται σελίδες ἀναφέρονται εἰς τὸν Εὐγένιον Αἰτωλόν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀφορᾷ εἰς τὰ ὑστερογενῆ ἰδρύματα τὰ πρὸς τιμὴν τοῦ Εὐγενίου ἰδρυθέντα εἰς τὴν Αἰτωλικὴν περιοχὴν. Ἡ παροῦσα κρίσις ἀναφέρεται εἰς τὸ Α΄ μέρος τοῦ ὅλου βιβλίου τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἐξεικόντισιν τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ λογιῶ ἱερομονάχου, ζήσαντος καὶ δράσαντος κατὰ τὰ ἔτη τῆς στυγνῆς Τουρκοκρατίας 1595—1682.

Ὁ συγγραφεὺς βιογραφεῖ τὸν ἱερολογιώτατον Διδάσκαλον τοῦτον τοῦ Γένους κατὰ τρόπον λιτὸν μὲν ἀλλὰ περιέχοντα ἐκπληκτικὴν ἐνάργειαν, ὀφειλομένην τὸ μὲν εἰς τὸ λόγιον καὶ κομψὸν ὕφος τοῦ συγγραφέως τὸ μεστὸν Γραφικῶν ῥήσεων, τὸ δὲ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς διηγήσεώς του δι' ἀποσπασμάτων ἐκ κειμένων ἢ ἐπιστολῶν τοῦ Εὐγενίου εἰλημμένων ἐκ τῆς ἀφθόνου πνευματικῆς παραγωγῆς του. Ἡ ἐπιλογὴ τῶν παρατιθεμένων κειμένων διαφωτίζει ἐντόνως ἐκ πρώτης πηγῆς τὴν διήγησιν τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου, τῶν σπουδῶν, τῶν ταξιδίων, τῶν ἰδρυθέντων ὑπ' αὐτοῦ σχολείων καὶ δίδει πιστὴν εἰκόνα τοῦ ἥθους, τῆς ἀκλονήτου πίστεως τοῦ Εὐγενίου διὰ τὴν παιδείαν καὶ τῆς πλουσιωτάτης παιδευτικῆς αὐτοῦ ἀκτινοβολίας εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπὶ τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον.

Ὁ συγγραφεὺς πείθει ὅτι ὁ Εὐγένιος ὑπῆρξεν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων μορφῶν τῆς δούλης Πατρίδος, μέγας Διδάσκαλος τοῦ Γένους, ὁ πρῶτος σημαντικὸς πραγματοποιὸς τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἱερμίου Β΄ τοῦ 1583. Ὁρθῶς τονίζει τὴν σημασίαν τοῦ Εὐγενίου διὰ τὴν παιδείαν τοῦ Ἔθνους ὁ σ. καὶ ὑπενθυμίζει ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ διὰ τῶν μαθητῶν του πυρσεύσας τὴν ψυχὴν τοῦ μεταγενεστέρου μεγάλου συμπολίτου του καὶ παιδευτοῦ τοῦ Ἔθνους Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Τὸ βιογράφημα εἶναι ἀπὸ τὰ ἐπιτυχέστερα τοῦ εἴδους του μὲ καταφανῆ τὴν ἐσωτερικὴν του δύναμιν, τὴν σαφήνειαν, τὴν πειστικότητα καὶ τὴν ἀριστοτεχνικὴν διατύπωσιν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ